

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: **29 Ocak 2026**
Sayı: **16572**

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

39819

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim 26.01.2026

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

5393 sayılı Belediye Kanunu 59. Maddesinde belediyenin ana gelir kalemleri şöyle yer verilmiştir; “Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları, genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay, genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler”

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 3. maddesinde Bankanın amacı; “İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile münhasıran bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacını karşılamak, bu idarelerin sınırları içinde yaşayan halkın mahalli müşterek hizmetlerine ilişkin projeler geliştirmek, bu idarelere danışmanlık hizmeti vermek ve teknik mahiyetteki kentsel projeler ile alt ve üstyapı işlerinin yapılmasına yardımcı olmak ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmektir.”, şeklinde tanımlanmıştır.

İlgili kanun kapsamında ayrıca, Belediyelerin varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı malî tablolarını üçer aylık dönemler hâlinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderildiği belirtilmektedir.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine Ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanununda gelirler üzerinden pay verilmesine ilişkin hususlar şöyle açıklanmıştır;

“Madde 2 – (1) İl özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden pay verilir. Pay, genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden hesaplanır.

(2) (Değişik: 12/11/2012-6360/25 md.) Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 1,50'si büyükşehir dışındaki belediyelere, yüzde 4,50'si büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ve yüzde 0,5'i il özel idarelerine ayrılır.

(3) (Değişik: 12/11/2012-6360/25 md.) 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere, büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 6'sı ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

39819

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların yüzde 30'u büyükşehir belediye payı olarak ayrılır....

(5) Genel bütçe vergi gelirlerinden belediye ve il özel idarelerine ayrılan payların dağıtımına esas belediye ve il nüfusları, her yılın ocak ayından geçerli olmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, Türkiye İstatistik Kurumundan alınmak suretiyle, İller Bankası ve Maliye Bakanlığına bildirilir. Belde, köy, mahalle veya bunların bazı kısımlarının bir belediyeye katılması veya birleşmesi halinde bu belediyelerin payı, katılma veya birleşmenin fiilen gerçekleştiği tarihi takip eden Ocak ayının birinci gününden itibaren yeni nüfuslarına göre hesaplanır

Madde 5 – (1) 2 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen orana göre ayrılan belediye payının; yüzde 80'lik kısmı belediyelerin nüfusuna ve yüzde 20'lik kısmı gelişmişlik endeksine göre İller Bankası tarafından belediyelere dağıtılır.”

İller Bankası Anonim Şirketi Ana Sözleşmesi madde 28- “6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunda öngörülen amaçlar için kullanılmak üzere, Bankanın, Hazine gelirleri ve faiz gelirleri dışındaki banka faaliyetleri ile 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapacağı faaliyetlerden elde edeceği kârın yüzde ellisi, gelir olarak kaydedilmek üzere dönüşüm projeleri özel hesabına aktarılır. ... Banka, Genel Kurul tarafından onanan bilançoaya göre ortaya çıkan safi kârın yüzde ellibirini; yerel yönetimlerin kentsel dönüşüm uygulamaları, harita, imar planı, altyapı ve üstyapı projeleri ve bu projelerin yapım işlerinin finansmanı, il özel idareleri tarafından yerine getirilen, köylerin teknik ve sosyal altyapı hizmetlerinin finansmanı veya finansmandan doğan faizin desteklenmesinde hibe olarak kullanır...”, şeklinde düzenlenmiş ve “Banka, yatırım programının dışında, yerel yönetimlerce talep edilen işlere kredi tahsis edilmek sureti ile ortak idarelerin kanalizasyon, içmesuyu, harita, imar, yenilenebilir enerji, kamulaştırma, raylı ulaşım sistemi, yol yapımı, kavşak düzenlemesi, alt-üst geçit ve kentsel dönüşüm projelerini gerçekleştirmeleri sağlanmaktadır.”, şeklindedir.

İlbank 2024 Yılı Faaliyet Raporuna göre ise; Yerel Yönetimlerin Proje İşleri (yürütülen ve yapılan iş); 139, Yerel Yönetimlerin Yapım İşleri (yürütülen ve yapılan iş); 776 olmak üzere toplam; 915 iş yapılmış ve İller Bankası, 2024 yılı yatırım ve finansman programı kapsamında Türkiye çapında yerel yönetimlere toplam 29.710.828 Bin TL kaynak aktarmıştır. 2024 yılı yatırım programı dışında çeşitli protokoller kapsamında Bankamıza aktarılan fonlardan yıl içerisinde toplam 10.163.944 Bin TL, Banka'nın kaynak geliştirme faaliyetleri için 2.396.086 Bin TL kaynak harcaması olmak üzere toplam kaynak kullanımı 42.270.858 Bin TL olarak gerçekleşmiştir.

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

39819

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

Bu bağlamda,

1. İlbank 2024 Yılı Faaliyet Raporunda yer alan yürütülen ve yapılan 915 adet proje ve yapım işlerinin verildiği belediyelerin siyasi parti aidiyeti açısından dağılımı nasıldır? Söz konusu yatırımlar, bölgesel denge ve toplumsal fayda gözetilen bir anlayışla yürütülmekte midir?
2. Kamuoyunda çokça tartışılan 'Türkiye'de son yıllarda yerel yönetimlere mali baskı uygulandığı iddiası' göz önüne alınarak İlbank 2024 Yılı Faaliyet Raporunda belirtilen 42.270.858 bin TL'lik toplam kaynağın il ve bölge bazlı dağılımı nasıldır? Belediyeler arası mali kapasite farklarını azaltan ve bölgesel eşitsizlikleri gideren bir yöntem uygulanmakta mıdır?
3. Söz konusu proje ve yapım işleri finanse edilirken ilgili kanun hükümleri gereği kaynak dağılımının dayandırıldığı nüfus, yüzölçümü ve gelişmişlik endeksleri gibi nesnel ölçütler dikkate alınmakta mıdır? Bu hususta şeffaflık, hesap verebilirlik ve kamu yararı açısından ne tür çalışmalar yapılmaktadır?
4. Kamuoyuna yansıyan ve çeşitli tartışmalara konu olan "İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi" hakkındaki 5779 sayılı Kanun ve 6360 sayılı Kanun gereğince, nüfus, yüzölçümü ve gelişmişlik endeksine göre dağıtılması gereken kaynakların belediye yönetimlerinin ait olduğu siyasi partilere göre paylaşıldığı, bazı il ve ilçe belediyelerin parti değişimi sonrası kaynak aktarımında çeşitli artırımlara gidildiği hususunda bir açıklama yapmayı düşünüyor musunuz?
5. İlgili meri mevzuat çerçevesinde gerekli kaynak dağılımı yapılmadığından kimi belediyelerin yatırım planlarını ertelemek, borçlanmaya yönelmek veya hizmetlerini kısıtlamak zorunda kaldığı hususunda tarafınıza ulaşan bir talep veya şikâyet var mıdır? Şayet varsa söz konusu mezkûr mahalde ikamet eden vatandaşlara hizmet ulaşımında 'adalet ilkesinin' örselendiği ve 'kamu zararının' oluştuğunu düşünüyor musunuz? Bu hususta bir açıklama yapılacak mıdır?
6. İlgili kanunun "Belediye, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı malî tablolarını üçer aylık dönemler hâlinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığına göndermektedir.", şeklindeki hükmü çerçevesinde rutin yapılan incelemeler sonucunda kaç belediyede, hangi hususlarda kaç usulsüzlük tespit edilmiştir? Söz konusu usulsüzlüklerin parasal değeri ne kadardır? Bu belediyelerin parti aidiyeti açısından dağılımı nasıldır?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA